

Chronicle • Kronika

Mokslininko kelias: akademikui Vytautui KONTRIMAVIČIUI – 80

Tarp zoologų plačiai žinomas bendrosios parazitologijos ir helmintologijos plėtotojas akademikas Vytautas Kontrimavičius – neeilinė Lietuvos biologijos mokslo asmenybė: habilituotas daktaras (biomedicinos mokslai), Lietuvos mokslo premijos laureatas, mokslo organizatorius, penkių monografinių knygų autorius ir bendraautorius, kurio trys monografijos buvo išverstos į anglų kalbą ir išleistos JAV. V. Kontrimavičius yra paskelbęs per 100 mokslinių straipsnių, rašęs gamtosaugos ir aplinkotyros klausimais, redagavęs ir recenzavęs įvairių leidinių, vadovavęs doktorantams. Nuo 1980 m. jis Lietuvos mokslų akademijos akademikas, nuo 1970 m. TSRS (dabar Rusijos) mokslų akademijos narys korespondentas, ilgametis Lietuvos mokslų akademijos Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas, pastaruoju metu – Gamtos tyrimų centro vyriausiasis mokslo darbuotojas.

2010 m. sausio 22 d. gerai žinomo mokslininko jubiliejų – gimimo 80-metį paminėjo Lietuvos parazitologai, zoologai, ekologai ir kiti biomedicinos mokslų srities atstovai. Jį pagerbė Lietuvos mokslų akademija, Gamtos tyrimų centras, kitos mokslo institucijos. Sukakties proga galime pasidžiaugti, kad Jubilias mokslui paskyrė daugiau kaip penketą gyvenimo ir veiklos dešimtmečių,

liko atsidaavęs mokslui iki šiol, jame puikiai dera ir įgimti, ir ilgame gyvenimo kelyje įgyti mokslininko būdo bruožai.

1947 m. baigęs Ukmergės gimnaziją, įstojo į Lietuvos veterinarijos akademijos Veterinarijos fakultetą. Pasakojo apie sutapimą, kad po pirmo kurso vasaros atostogų metu pabuvojo tuometiniame Leningrade, o tų pačių metų rudenį jam buvo pasiūlyta ten tęsti studijas. Nuo 1948 m. mokėsi Leningrado veterinarijos institute, kurį su pagyrimu baigė 1952 m. V. Kontrimavičiui baigiamieji metai buvo ir mokslinio kelio pradžia. Grįžęs į Lietuvą svajoto apie mokslinės veiklos kelią. Vienas variantų buvo imtis parazitologinės temos Žuvinto rezervato prieigose, tačiau tais pačiais metais jis tapo TSRS MA Helmintologijos laboratorijos (sutrumpintai – GELAN) (Maskva), kuriai vadovavo pasaulyje helmintologijos klasiku laikytas akad. Konstantinas Skriabinas, aspirantu. 1956 m. apgynė mokslų kandidato disertaciją apie kiškių helmintų fauną. Po dvylikos įtemptų, sumanumo, energijos ir išvermės pareikalavusių metų V. Kontrimavičius minėtoje laboratorijoje parengė biologijos daktaro (habil. dr.) disertaciją. Antrasis disertacinis darbas buvo skirtas didelės Palearktikos teritorijos kiauinių helmintofaunos ir jos formavimosi tyrimams.

Visiškai naujas V. Kontrimavičiaus mokslinės veiklos etapas prasidėjo 1968 m. vasarą, kai jis iš Maskvos sutiko išvažiuoti į TSRS Tolimuosius Rytus. Helmintologas neslepia, kad, gavęs tokį pasiūlymą, konsultavosi su minėtu buvusios TSRS mokslų akademijos akademiku, vienu žymiausių pasaulio mokslininkų, K. Skriabinu. Autoritetingo asmens nuomonė V. Kontrimavičiui, kaip ir kitiems, buvo svarbi. Išgirdęs pritarimą, gyventi ir dirbti su šeima išvyko į Magadaną.

V. Kontrimavičius buvo kelis kartus rengtų ekspedicijų į azijinę Subarktikos dalį, Tolimuosius Rytus, Pamario kraštą, Čiukčiją organizatorius ir dalyvis (kai kurios iš jų truko ištisus metus). Organizaciniai gebėjimai, parodyti atliekant tyrimus atšiauriomis sąlygomis, siejosi su naujomis pažintimis, kontaktais, mokslo ryšiais. Todėl po ekspedicijų į Sibirą, Tolimuosius Rytus V. Kontrimavičiaus sprendimas persikelti į Magadaną iš dalies buvo darbų, jau pradėtų ir neblogai žinomų, kaip neįprastomis šiaurės sąlygomis juos įveikti, tąsa. Aišku, kad ir toks žingsnis neatrodo nelauktu ar nelogišku, tačiau sutikimas dirbti krašte, kuriame gamta atšiauri ir sunkumai neišvengiami, buvo valingas pasiryžimas. Vėliau ne kartą yra minėjęs, kad bet ką atlikti Šiaurėje – ypač nelengva, nes susidūrimai su ekstremaliomis sąlygomis dažni.

1968 m. liepos 4 d. TSRS mokslų akademijos Prezidiumas Maskvoje V. Kontrimavičių patvirtino Magadane kuriamo Šiaurės biologinių problemų instituto direktoriumi-organizatoriumi. Iš pradžių jis vadovavo skyriui, veikusiam prie Šiaurės kompleksinio mokslinio tyrimo instituto, kurio vadovu buvo

geologas akad. N. Šilo. V. Kontrimavičius, rodydamas didelį ryžtą ir būdamas iniciatyvus, pirmiausia subūręs grupę mokslo entuziastų iš Jakutijos biologijos instituto, taip pat išsirūpinęs lėšų naujoms aspirantų vietoms, gana greitai savo vadovaujamame skyriuje turėjo 7 susikūrusias laboratorijas. Naujasis padalinys buvo daugiaprofilinis, jame dirbo zoologai, parazitologai, ichtiologai ir hidrobiologai, botanikai – augalų introdukcijos ir aklimatizacijos kryptių tyrinėtojai, fiziologai-biofizikai. Tyrimus iš esmės diktavo sąlygos, jie natūraliai buvo dviejų kryptių: organizmo adaptacija Šiaurėje, gamtos išteklių ir jų naudojimas. 1971 m. V. Kontrimavičius dar ėjo skyriaus direktoriaus pareigas, o 1972 m. vasario 1 d. jis tapo pirmuoju naujai įkurto Šiaurės biologinių problemų instituto direktoriumi (iki 1982 m. vasario).

Administracinės struktūros požiūriu institutas buvo pavaldus TSRS mokslų akademijai, priklausė TSRS Tolumųjų Rytų mokslo centrui. Tačiau administraciniu-teritoriniu atžvilgiu tai buvo regioninis institutas, kuris vykdė tyrimus keliose subpoliarinės juostos zonose, apimančiose dideles ir skirtingas gamtines-geografines teritorijas. Tad ir tokios tyrimo įstaigos vadovo „įtakos zona“ ir geografiniu, ir gamtiniu požiūriais buvo labai plati. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į svarbų V. Kontrimavičiaus veiklos pripažinimą ir įvertinimą – 1970 m. jis išrinktas TSRS mokslų akademijos nariu korespondentu. Aukšto mokslinio rango suteikimas reiškė ne vien įpareigojimą būsima instituto veiklai, naujiems mišrios tematikos tyrimams, bet ir pripažinimą, kad instituto vadovas deramai ir kvalifikuotai atstovaus labai stambaus, gamtiniu požiūriu savito teritorinio vieneto biologijai-zoologijai. Naujam TSRS mokslų akademijos nariui tebuvo keturiasdešimt, ir tai laikytina išskirtiniu biologo gyvenimo faktu.

Paminėtina ir tai, kad tuometinių įstaigų, taip pat mokslo, vadovai buvo atstovais veiklos barų, kurie tik iš dalies arba tik netiesiogiai siejosi su moksline veikla. Ir V. Kontrimavičiui teko atstovauti įvairioms visuomeninėms, gamtos apsaugos, kitoms sritims (vietinėms gamtosauginėms taryboms, „Žinijos“ draugijai, 1976 m. jis taip pat prisidėjo aklimatizuojant avijaučius Azijos tundrose, pagrindžiant dviejų Azijos šiaurinių rezervatų (Vrangelio salos ir Magadano) steigimą). Jo vadovaujamas institutas dalyvavo tiriant ir siūlant kraštovės, floros ir faunos apsaugos priemones būsimums saugomoms teritorijoms. Tai reiškia, kad turėdamas gausybę tiriamųjų tikslų, jis neatsisakė ir kitų būtinų gamtosauginių darbų.

Gyvendamas toli nuo Lietuvos, V. Kontrimavičius su Lietuvos parazitologais susitikdavo tik retkarčiais, paprastai sąjunginių konferencijų metu. Vėliau, parsikrėdęs į TSRS europinę dalį, apsilankydavo ir Vilniuje, ėmė palaikyti ryšius su Zoologijos ir parazitologijos institutu, kurio direktoriumi buvo dr. Petras Zajančkauskas. Kol V. Kontrimavičius Magadane vadovavo institutui, kai kurie Lietuvos biologai pasinaudojo proga ten pabuvoti gamtiniais pažintiniais tikslais, o 1980 m. jo vadovaujamas institutas su Vilniaus zoologais pradėjo tyrinėti parazitų populiacinę genetiką, keistis informacija. Kaip ir Lietuvos biologai, Šiaurės biologinių problemų institutas įsitraukė į programos „Žmogus ir biosfera“ vykdymą.

Kad norėtų grįžti į Lietuvą Vilniaus parazitologams, atrodė, prasitarė pats. Lietuvos mokslų akademija sutiko, kad žinomas mokslininkas dirbtų savame krašte. 1980 m. rudenį tuometinis TSRS mokslų akademijos narys korespondentas V. Kontrimavičius išrenkamas Lietuvos mokslų akademijos akademiku. Vadovavimo institutui Magadane V. Kontrimavičius at-

sisakė 1981 m. gruodį. Nuo 1982 m. vasario 1 d. jis buvo paskirtas Lietuvos MA Zoologijos ir parazitologijos instituto P. Šivickio helmintologijos laboratorijos vedėju. Ėjo skyriaus vadovu, o 1984–1990 m. – Zoologijos ir parazitologijos instituto direktoriaus pareigas. Baigiantis 1989 m. V. Kontrimavičius inicijavo Zoologijos ir parazitologijos instituto tyrimo kryptių pakeitimą. 1990 m. direktoriaus pareigas perdavė pavaduotojui mokslui, prof. habil. dr. Juozui Virbickui, pats liko reorganizuoto valstybinio Ekologijos instituto Tarybos pirmininku, Parazitologijos skyriaus vadovu, laboratorijos vedėju. 1996 m. instituto tarybos ir Lietuvos mokslų akademijos nutarimais Ekologijos institutas buvo asocijuotas su Lietuvos mokslų akademija.

2000 m. suorganizuota keletas V. Kontrimavičiaus 70-mečiui skirtų renginių. Reikšmingas mokslo visuomenei renginys buvo Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje atidaryta jo darbų paroda, pristatyta jubiliejaus proga išleista bibliografinė rodyklė. 2000 m. ilgamečiai V. Kontrimavičiaus tyrimai buvo aukštai įvertinti – jis tapo Lietuvos mokslo premijos laureatu.

Kiti svarbesni gyvenimo faktai: 1984–2005 m. V. Kontrimavičius dirbo Lietuvos mokslų akademijos Prezidiume, 1989–2005 m. – Lietuvos mokslų akademijos Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus (pavadinimas keitėsi) pirmininku.

V. Kontrimavičiaus gyvenimo kelias – daugiašakis, todėl aprepti visus jo veiklos ypatumus nelengva.

Tyrimų kryptys, jų specifika, mokslo laimėjimai. Pirmosios V. Kontrimavičiaus publikacijos pasirodė 1955–1956 m. 1957-aisiais su pranešimu dalyvavo mokslinėje konferencijoje Vilniuje. Pirmuoju tyrimų dešimtmečiu paskelbdavo vidutiniškai po 3,6 straipsnio per metus (*Vytautas Kontrimavičius. Bibliografinė rodyklė*, 2000). Po to sekęs dešimtmetis vidutiniu publikacijų skaičiumi buvo kuklesnis. Tam įtakos turėjo įsikūrimas ir tyrimų organizavimas Šiaurėje. Naujajam institutui plečiantis, viena jo ypatybių buvo tai, kad jis nebuvo izoliuotas. Magadano institutas orientavosi į naujausius tarptautinio mokslo laimėjimus. V. Kontrimavičiui artima sritis – parazitologija. Jo įkurta ir vadovaujama Parazitologijos laboratorija tyrimų spektrą plėtojo nuo tradicinių šio mokslo kryptių – faunos, funkcinės morfologijos, biologijos ir taksonomijos iki sausumos žinduolių ir paukščių helmintų populiacinės ekologijos bei geografinio paplitimo nagrinėjimo. V. Kontrimavičius labai nuosekliai ėmė plėtoti naują kryptį – *ekologinę parazitologiją*.

Žinota, kad parazitai reguliuoja šeimnininko populiacijų gausumą. Tačiau V. Kontrimavičius ėmė formuluoti požiūrį, kad parazitai yra ne tik vienas efektyviausiai veikiančių populiacijų gausumo reguliavimo mechanizmų. Žvelgdamas plačiau teigė, kad tai vienas ekosistemų stabilumą palaikančių veiksnių. Straipsnyje *Ekologiniai parazitizmo aspektai (parazitizmas ir ekosistemų evoliucija)*, apibendrinęs egzistuojančias parazitizmo koncepcijas, kitaip nei kiti, parazitus traktavo ne pagal jų poveikį šeimnininko organizmui, bet pagal tai, kaip jie veikia šeimnininko populiacijas, o per jas – ir ekosistemas. Čia glūdi svarbus neigiamas žmogaus įtakos gamtai paaiškinimas: ūkinė veikla pažeidžia gamtoje susidariusias organizmų gausumo proporcijas ir tai sukelia daugelį parazitologinių problemų. Po to šiuolaikinė medicina, veterinarija ar augalų apsauga, net su galingu savo priemonių arsenalu, negali jų išspręsti.

Kaip matyti, šie klausimai, buvę aktualūs prieš kelis dešimtmečius, svarbūs ir ateičiai. Tačiau mokslo požiūriu reikšmingiau-

sia buvo tai, kad V. Kontrimavičius pirmasis pavadino parazitizmą biologijos fenomenu. Jis, ekologinės parazitologijos plėtotojas, teigė, kad parazitizmas traktuotinas kaip šeimininko populiacijų gausumą ir ekosistemos stabilumą reguliuojantis mechanizmas.

Tirdamas populiacinės helmintų biologijos klausimus, nagrinėjo parazitinių sistemų ypatumus, parodė galimybę įvertinti kiekvienos šeimininkų populiacijos vaidmenį ekosistemoje kartu su jų pačių parazitinių sistemų reikšme populiacijos biologijai. Spaudoje teoriškai apibendrinęs ekologinius parazitizmo raidos aspektus, V. Kontrimavičius labai paskatino daugelį parazitų biologijos tyrinėtojų imtis išsamesnių bendrųjų fundamentinių biologijos reikšinių tyrimų. Pasirodė serija straipsnių, skirtų parazitinių sistemų funkcionavimo klausimams. 1982 m. šia tema paskelbtos net keturios V. Kontrimavičiaus publikacijos. Įdomu, kad 1982 m. pabaigoje jo pranešimas įtrauktas į TSRS mokslų akademijos Prezidiumo posėdžio dienotvarkę, jo variantas 1983 m. paskelbtas šios akademijos žinyne. V. Kontrimavičiaus apibendrinimai paskelbti ir tarptautiniuose parazitologiniuose moksliniuose renginiuose: Amsterdame (1982), Sofijoje, Leningrade (1983).

Lietuvoje kaip tyrėjas ir tyrimų organizatorius toliau aktyviai gilinosi į teorinius ekologinės ir populiacinės parazitologijos klausimus, kartu plėtojo naujas kryptis – ekologinę genetiką, kariologiją. Būdamas parazitologu-helmitologu stengėsi, kad įvairios parazitologijos problemos būtų plėtojamos dalyvaujant gretutinių mokslų atstovams (biochemikams, genetikams, imunologams), todėl kai kurių jo vadovaujamų mokslininkų veikla buvo susijusi su kitais giminingos tematikos tyrimais.

1987 m. už darbus parazitų sistematikos ir ekologijos srityse apdovanotas TSRS mokslų akademijos E. Pavlovskio aukso medaliu. 2000-aisiais V. Kontrimavičius tapo Lietuvos mokslo premijos laureatu. Lietuvos mokslo premija – tai ne tik aukščiausias, bet ir visapusiškas mokslo tiriamosios veiklos įvertinimas, be to, dar ir daugiametės veiklos, nes aukščiausių mokslinį apdovanojimą pelnė ilgas – 30 metų trukęs darbų ciklas *Helmintų ekologijos ir sistematikos tyrimai (1969–1999)*. Su šia premija siejosi apibendrinti didelių Palearktikos teritorijų biologiniai tyrimai, kurių rezultatai buvo paskelbti maždaug 100 publikacijų, tarp jų penkiose monografijose. Premijuota darbų visuma aprėpia tris pagrindines V. Kontrimavičiaus vykdytų ilgamečių tyrimų kryptis. *Pirmoji* – helmintų (nematodų) sistematikos tyrimai. Šiai kryptčiai priskirtinos ir dvi su bendraautoriais parašytos monografijos (*Naminių ir laukinių gyvūnų metastrongiloidėjos*, 2 t., 1976, rusų k., 1985, anglų k.; *Naminių ir laukinių gyvūnų filiaroididai*, 1976, rusų k.), kurių svarbiausios sudedamosios dalys – parazitų taksonų diagnozė, jų lokalizacija, apibūdinimai, sinonimika, šeimininkų sąrašai. Publikacijose atspindėti teoriniai, taip pat taikomojo pobūdžio klausimai. *Antroji* – parazitinių faunistinių kompleksų formavimosi dėsniumai. Svarbiausias tyrimo objektas – didelė plėšriųjų žinduolių šeima – kailiniai kiauniniai žvėreliai (Mustelidae) ir jų helmintofauna. Monografijoje *Kiauninių helmintų fauna ir jos formavimosi būdai* (1969, rusų k., 1985, anglų k.) išanalizavęs šeimininkų helmintofaunos specifiškumą, biocenotinius ryšius, parazitų zoogeografines ypatybes, remdamasis pasaulinės literatūros filogenijos ir paleogeografijos duomenimis, mokslininkas pateikė naujų ir originalių teorinių teiginių apie helmintofaunos parazitinių bendrųjų formavimosi veiksnius. Nagrinėdamas helmintofaunos formavimosi veiksmų reikšmę, leidinio autorius išvada susiejo su parazitų evoliucijos

ekologiniais aspektais. V. Kontrimavičius savo teiginiais paneigė įsivyravusias mokslines pažiūras, kad faunos kompleksai formavosi dėl paralelinės parazitų ir šeimininkų evoliucijos. Neigdamas vyraujančią nuomonę, kad evoliucija vyksta paralelinės evoliucijos principu, V. Kontrimavičius teigė, kad paralelinė evoliucija tesudaro vieną sudėtingesnio proceso dalį – evoliuciją aukštesnio, biogeocenologinio bendrųjų organizacijos lygio, kur svarbiausias vaidmuo tenka geografinei aplinkai. V. Kontrimavičius aiškino, kad paralelinė evoliucija yra tik dalinis evoliucijos kelias, būdingas tik kai kurioms, dažniausiai nedidelėms parazitų grupėms. *Trečioji* – tai ekologinės parazitologijos kryptis (ekologiniai parazitizmo aspektai ir parazitų egzistavimas ekosistemose). Šios krypties darbais buvo suformuotas požiūris į parazitizmą, kaip ekologinį procesą. Interpretuodamas savo stebėjimus apie šeimininko ir jo parazitų populiacijų cikliškumo kitimus bei aptaręs žinomas parazitizmo koncepcijas, darbų autorius parazitų vaidmenį biocenozėse traktuoja kaip platesnio pobūdžio veiksnį – ekosistemų sudėtinę dalį. Tai reiškė, kad parazitologijoje tyrinėtoją turi dominti ne tik parazito ir individo sąveika, padariniai šeimininko organizmui (tokio požiūrio buvo laikomasi iki tol), bet ir jų vaidmens šeimininkų populiacijoms vertinimas. Paašškinta, kad populiaciniu aspektu šeimininkų ir parazitų ryšys yra palaikomas per parazitines sistemas. Taip buvo suformuluotas labai svarbus V. Kontrimavičiaus koncepcijos teiginys, kad parazitai – vienas ekosistemų stabilumą palaikančių veiksnių bei aktyviausias ir galingiausias populiacijų reguliatorius. Mokslininko teigimu, parazitinės sistemos gali būti prilyginamos kitoms ekologinėms sistemoms. Šiais klausimais buvo paskelbta naujų publikacijų *Parazitologijos, Bendrosios biologijos žurnaluose*. Tai pripažinta reikšmingu postūmiu, laidavusiu parazitologų atsigrėžimą nuo žinių apie fauną kaupimo, prie populiacinių parazitų vaidmens tyrimų, jų reikšmės ekosisteminiu lygiu vertinimų. Solidesni šios srities darbai neapsieina be nuorodų į V. Kontrimavičiaus publikacijas.

Ir sulaukęs įvertinimo, akad. V. Kontrimavičius toliau vadovavo parazitų vaidmens ekosistemose ir populiacijose bei jų įvairovės tyrimams. Tyrė vabzdžiaėdžių žinduolių helmintus, buvo bendraautoris darbų tiriant cestodus: su kitais išnagrinėjo iš JAV muziejų gautą medžiagą, išskyrė cestodų rūšių grupę į naują gentį ir ją aprašė, dalyvavo tiriant Europos graužikų cestodų morfologiją, sistematiką ir biogeografiją. Buvo vieno didelio projekto *Bestuburių gyvūnų sistematika ir biogeografija* vadovu, o kito *Ekosistemų vystymosi kryptys ir populiacijų filogeografijos molekuliniai tyrimai Baltijos regione* – dalyviu.

Po ilgamečių paukščių parazituojančių helmintų-cestodų tyrimų išleista S. Bondarenkos ir V. Kontrimavičiaus monografija *Laukinių ir naminių paukščių aploparaksidai* (2006). Aprašyta 20 naujų taksonų, išaiškinti naujų rūšių gyvenimo ciklai, atlikta *Aploparaksis genties revizija*, paskelbta keletas straipsnių (su S. Bondarenko).

Prieš tris–keturis dešimtmečius tarpdisciplininiai tyrimai, susiję su biologija, dar buvo riboti, tačiau su jais susidūręs V. Kontrimavičius prisidėjo ir prie šio klausimo plėtotės. Po 1975 m. suorganizuoto tarptautinio simpoziumo „Beringija Kainozojuje“ ir pasirodžiusio didelio jo redaguotų darbų rinkinio ne tik zoologus, bet ir kitus įvairaus profilio specialistus (ir iš užsienio) labai sudomino naujas tarpekosisteminių ryšių aiškinimas. Akivaizdu, kad prie to prisidėjo V. Kontrimavičiaus

pranešimas minėto simpoziumo metu. Simpoziume kalbėdamas apie tarpkontinentinius Azijos ir Aliaskos žinduolių (kiauninių) ryšius, jis pateikė helmintų faunos paplitimo ir formavimosi analizę, vadovaudamasis kompleksiniu tiriamųjų grupių santykių vertinimu, bei naujai interpretavo rezultatus.

Šis atvejis parodė, kad originalios krypties darbai greitai patraukia tyrinėtojų dėmesį, ypač ten, kur ryški mokslų sandūra. Įdomūs „Beringo ryšių“ arba Azijos ir Amerikos žemynų biologinių ryšių tyrimai paskatino kitų šalių tyrėjus tuos ieškojimus plėtoti. Čia svarbu paminėti panašią, 2007 m. baigtą, užduotį, plačiąja reikšme susijusią su zoogeografija, kai Baltijos regione pirmą kartą buvo atliktas išsamus sausumos gyvūnų (žinduolių ir jų cestodų) filogeografijos ir koevoliucijos tyrimas. Gamtos tyrimų centro laboratorijoje, kurioje dirba V. Kontrimavičius, buvo išaiškinta, kad Vidurio ir Šiaurės Lietuvos bei Latvijos teritorija sudaro pietinių ir šiaurinių poledynmečio migracijos srautų kontaktų zoną. Papildomai analizuojant ir Estijos bei Karelijos tyrimų medžiagą, pagrįsta hipotezė, kad Europos poledyninės teritorijos buvo apgyvendinamos ne tik iš refugiumų, bet ir iš pleistoceno tundrų.

V. Kontrimavičius yra parengęs kvalifikuotai interpretuotų *teorinių pranešimų* bei pateikęs savo subrandintų išvadų, apibendrinęs jau žinomas ir biologijos naujienomis papildytas žinias. Pavyzdžiui, 2001 m. atlikęs gausios literatūros sintezę, mokslo visuomenei skirtame pranešime *P. Tejaro de Šardeno noosfera – žmogaus fenomenas evoliuciniu požiūriu* analizavo biologams labai įdomios filosofinės teorijos apie mokslą, filosofiją ir teologiją (kartais vadinamos tejarizmu) kūrėjo P. Tejaro de Šardeno teorinį palikimą. Šia tema yra kalbėjęs, diskutavęs ir vėliau. Apie gilinimąsi į bendruosius biologijos ir gamtos klausimus ir domėjimąsi jais rodo jo parengti moksliniai pranešimai: *Istorinis požiūris į globalius ekologinius pokyčius; Beringija – tiltas tarp dviejų žemynų; Šiuolaikinis pasaulis ir ekologija; Europos poledynmečio kolonizacija – dvi skirtingos hipotezės ir jų esmė; Smulkiųjų žinduolių biogeografijos ir filogeografijos tyrimai; Šiuolaikinė biota: klimatas ir žmogaus veikla.*

Prie kai kurių probleminių pranešimų V. Kontrimavičius grįžo, juos papildydamas ar trumpindamas. Kai kurie jų buvo paskelbti mokslo ir mokslo populiariojoje spaudoje. 2003 m. paskelbė įdomią, didelės apimties tęstinę publikaciją *Evoliucijos logika*. Remdamasis biogeografinės analizės duomenimis parašė straipsnį, skirtą parazitinių organizmų rūšies sąvokos traktuotėms įvairiose protistų, helmintų grupėse. V. Kontrimavičiaus nuomone, mokslininkai, tyrinėdami įvairias parazitų taksonomines grupes, skirtingai traktuoja rūšių gausumą ir tai trukdo tiksliau suvokti bendrus parazitų biogeografijos ir evoliucijos dėsningumus.

Taigi žvilgtelėjus į pastarojo dešimtmečio V. Kontrimavičiaus domėjimosi dalykus, matyti, kad ir toliau jo moksliniai interesai liko platūs, jis nenutolo ir nuo ilgamečių tradicinių tyrimų. Kai kurias publikacijas panaudojo žinomų idėjų priminimui, apibendrinimo jam rūpimus dalykus, skyrė juos naujų minčių generavimui.

V. Kontrimavičius – *jaunųjų mokslininkų ugdytojas*. Mokslo tyrininkai, nagrinėdami mokslinių mokyklų vadovų ryšius su mokiniais bei tarpusavio santykius, pirmiausia analizuoja tokius klausimus: kaip tarpusavyje svarstomi tyrimai (komunikacija), kokia publikacijų bendraautorystė, kiek jaunųjų mokslininkų vadovauta, kiek kolegialiai dirba mokslininkų toje pačioje įstai-

goje. Visi šie aspektai būtų būdingi ir akad. V. Kontrimavičiaus atžvilgiu, tačiau šiuo atveju užsiminsime tik apie kai kuriuos V. Kontrimavičiaus mokslinės mokyklos elementus.

V. Kontrimavičiaus vadovaujamoje institucijoje Magadane iš karto kūrėsi kelios laboratorijos, tarp jų ir Parazitologijos. Pagal jos vadovo V. Kontrimavičiaus nuostatas buvo pasistengta pritraukti daugiau jaunimo, skatinti aspirantūros plėtrą, žadinti jaunųjų iniciatyvumą, kūrybiškumą. Darbas su vadovu, bendri tyrimai gamtoje buvo sudėtinė santykių ir bendravimo dalis. Ir Lietuvoje, V. Kontrimavičiui vadovaujant parazitologiniams tyrimams, nuo 1982 m. laikytasi labai panašių jaunųjų mokslininkų ugdymo nuostatų. Jam buvo būdingas seminarų rengimas, diskusijų organizavimas, ypač plėtojant ekologinės parazitologijos tyrimus Lietuvoje.

V. Kontrimavičius su bendraautoriais paskelbė daugiau kaip pusę savo publikacijų (*Vytautas Kontrimavičius: Bibliografijos rodyklė*, 2000), o intensyviausiai publikavosi 1980–1989 m. V. Kontrimavičiaus su mokiniais (G. Atraškevičiumi, L. Smirnova, A. Paulausku, R. Binkiene) paskelbtų darbų nėra daug. V. Kontrimavičius laikėsi požiūrio, kad savo mokinių mokslinės publikacijos bendraautoriumi galima būti tik tuo atveju, kai darbas tikrai atliktas kartu. Kiti bendraatoriai buvo bendros tematikos vykdytojai, taip pat jo vadovaujamos laboratorijos darbuotojai-parazitologai (K. Ryžikovas, G. Krasnoščiokovas, N. Gubanovas, M. Popovas ir kt.). Daugiausia publikacijų paskelbė su žmona Svetlana Bondarenko.

Iš viso V. Kontrimavičiui vadovaujant apginta 16 disertacijų (2 rengiamos). Vadovauti mokiniams pradėta Maskvoje. Pirmoji disertantė buvo Jun Lan, kandidato disertaciją apgynusi 1963 m., kai vadovas dar dirbo TSRS mokslų akademijos Helmintologijos laboratorijos vyresniuoju mokslo darbuotoju, dar nebuvo mokslų daktaru. Vėliau septyni V. Kontrimavičiaus vadovaujami mokiniai (J. Mustafajev, 1967; J. Babajev, 1968; G. Atraškevič, 1981; O. Orlovskaja, 1981; V. Nikišin, 1981; L. Smirnova, 1983; I. Domnič, 1985) mokslininkais (mokslų kandidatais) tapo jam būnant Sibiro Šiaurės biologinių problemų instituto vadovu. Kai kurie šio instituto mokslininkai (pvz., V. Nikišin) vėliau tapo mokslų daktarais, ir tai yra vienas mokslinės mokyklos požymių. Visi minėti mokslininkai dirbo helmintologijos ir parazitologinės ekologijos srityje. Lietuvoje akademikas vadovavo 8 jauniems biologams, kurie apgynė disertacijas (A. Paulauskui, 1990; G. Gurevičiūtei, 1992; R. Petkevičiūtei, 1992; V. Oškiniui, 1993; V. Stunžėnui, 1993; V. Mažeikai, 1997; J. Komisarovui, 2007; R. Žąsitytei-Binkienei, 2007). Jie dirbo parazitų kariologijos, populiacinės ekologijos, populiacijų funkcionavimo dėsningumų, jų sąveikos su šeimininkais klausimais, gvildeno helmintų ir jų šeimininkų populiacijų tarpusavio ryšių ekologinius aspektus. Šiuo metu V. Kontrimavičius vadovauja dviem disertantams. Jo vadovaujamuose padaliniuose tas pačias užduotis kolegialiai vykdavo iki 10 jaunų ir vyresnių mokslo darbuotojų. Nemažai tyrimų buvo atliekama kartu su doktorantais. V. Kontrimavičius prisidėjo prie to, kad visi jo vadovaujami kolektyvai, institutai pasipildytų jaunais mokslininkais. Ir pradėjęs dirbti Lietuvoje tuojau atkreipė dėmesį į jaunųjų darbus. Prie laboratorijos suorganizavęs ekologinių seminarų ciklą sudarė galimybes aktyviai reikštis aspirantams, jaunesniesiems mokslo darbuotojams.

Organizacinių darbų baras. Kaip minėta, plėtojant tyrimus Šiaurėje, V. Kontrimavičiaus rūpesčiu Magadane, Šiaurės biolo-

ginių problemų institute įkurtoje laboratorijoje, buvo pradėti rengti mokslininkai parazitologai. Reikšminga, kad Rusijoje tai buvo vienintelis parazitologinio-helminologinio profilio mokslinis padalinys. V. Kontrimavičiui išvykus, biologai parazitologiniu požiūriu ir toliau tyrinėja Šiaurės Rytų Azijos, apskritai – Subarktikos tundrų ekosistemas.

Vadovaujant V. Kontrimavičiui buvo sukurtos eksperimentinės sąlygos, steigtos ekspedicinės bazės. Pirmiausia prisimintinas sumanymas ir parodyta iniciatyva įkuriant ir pastatant Šiaurėje instituto biologinių tyrimų stacionarą prie Čiaunos upės, nutolusį 150 km nuo Peveko miesto. Jį įrengus, atsirado galimybė dirbti visais metų laikais. Stacionaras taip pat tapo žinomu tarptautiniu mastu, reikalingu ir populiariu tarp tų asmenų, kurie gvildendami šiaurės problemas, tyrinėjo Subarktikos biotą. Laikoma, kad šio stacionaro dėka Čiaunos žemumoje, kaip niekur kitur, buvo galima kompleksiskai ir labai išsamiai ištirti tundroms būdingų ekosistemų parazitofauną. Buvo parengta kelios dešimtys disertacijų ne vien iš parazitologijos, bet ir iš biologijos.

Būdamas tuometinių, vadintų sąjunginėmis, komisijų nariu 1970/1971 m. ir vėliau V. Kontrimavičius įdėjo daug mokslo-organizacinių pastangų, kad tiriant Arktiką užsimegztų Šiaurės biologinių problemų instituto ir Aliaskos biologų ryšiai. Kad to meto nepasitikėjimo sąlygomis lauko tyrimuose dalyvautų „kapitalistinių“ šalių užsieniečiai, buvo negirdėta, juo labiau kad Šiaurės Rytai buvo uždara zona. Bet toks bendradarbiavimas prasidėjo. Čiukčijos ir Aliaskos helmintų panašumų palyginimui ir pats V. Kontrimavičius dalyvavo kompleksinėse ekspedicijose JAV drauge su Aliaskos valstijos universiteto biologais, o Magadano srityje tundrų sezoninius tyrimus atliko Arktikos biologijos instituto kolegos iš JAV. Tiriant Azijos Šiaurės Rytų ir Aliaskos tundrų ekosistemas, be JAV, produktyviai bendradarbiauta ir su Kanados, Suomijos mokslininkais. Su Japonijos ornitologais atlikta paukščių migracijų tyrimų. To laikotarpio, kai V. Kontrimavičius vadovavo institutui, veikla turėjo įtakos ir perspektyvai – Šiaurės sąlygomis dirbė mokslininkai toliau sėkmingai tęsė pradėtus tarptautinius projektus. Rezultatyvūs buvo žąsų, gulbių, kitų vandens paukščių žiedavimo darbai, baltųjų lokių transkontinentinių migracijų stebėjimai, amfiberinginio paplitimo gyvūnų helmintofaunos tyrimai.

Ir Lietuvoje su V. Kontrimavičiaus asmeniu siejama daug mokslo organizacinių darbų. Įdomu, kad jau pirmuoju 1982 m. suorganizuotu renginiu buvo koordinacinė konferencija *Aktualios parazitologijos problemos Pabaltijyje*, išleista jos medžiaga. Per daugiau kaip dvidešimt darbo metų V. Kontrimavičius susidūrė su įvairiais mokslo barais. Lietuvos mokslų akademijos Zoologijos ir parazitologijos, vėliau – Ekologijos institute ir Lietuvos mokslų akademijoje užmezgė ryšius su mokslo institucijomis, dalyvavo darbo pasitarimuose, koordinaciniuose posėdžiuose. 1984–1990 m. buvo Rusijos mokslo žurnalo, leidžiamo S. Peterburge, redaktoriumi, Lietuvoje – keliolikos monografių, periodinių bei tęstinių mokslo leidinių redakcinių kolegijų pirmininku, nariu, leidinių sudarytoju.

Pirmininkaudamas Lietuvos mokslų akademijos skyriui, V. Kontrimavičius kasmet atliko akademijos, Lietuvos mokslo tarybos pavedimus, dirbo akademijos ekspertų komisijos pirmininku. 1995 m. dalyvavo steigiant Lietuvos mokslų akademijos Žemės ir miškų ūkio mokslų skyrių, 1997 m. išrinktas į Lietuvos veterinarijos instituto tarybą. Jam teko būti mokslinių projektų,

nacionalinių kompleksinių programų ekspertu, atlikti kuriamų mokslo slėnių mokslinių-technologinių projektų vertinimą. Suprantama, kaip aukščiausios kvalifikacijos mokslininkas, jis buvo tvirtinamas daktaro disertacijų, habilitacinių darbų gynimo komitetų pirmininku ir nariu.

Būdamas Instituto vadovu, dar 1989 m. inicijavo, kad Lietuvos mokslų akademijai pavaldus Zoologijos ir parazitologijos institutas būtų reorganizuotas į Ekologijos institutą. 1989–1990 m. pasikeitė instituto struktūra, patvirtintos V. Kontrimavičiaus suformuluotos pradinio laikotarpio tyrimų kryptys.

Kaip kompleksinių programų narys, mokslo tyrimo darbų koordinavimo komisijų vadovas V. Kontrimavičius buvo parazitologinių mokslo tyrimo darbų koordinatorius Lietuvoje. Nors didžiąja savo darbų dalimi buvo teorinio-fundamentinio mokslo atstovu, svarbiomis laikė ir taikomosios parazitologijos galimybes. Reiškė įsitikinimą, kad praktiniai uždaviniai, pvz., gamtinių parazitų populiacijų židinių nustatymas ir kiti, yra ir moksliniai. Kaip dabar žinoma, jo žodžių buvo įsiklausoma. Juo rėmėsi ne tik biologai, bet ir anksčiau „gamybininkais“ vadinti agrarinių kryptų praktikai. Jis siūlė tirti organizmų atsparumo parazitams genetinius aspektus, rėmė tyrimus, kurie siejosi su parazitų diagnostikos, profilaktikos priemonių paruošimu, parazitinių organizmų panaudojimu biologinei kovai ir pan.

1984–1990 m. V. Kontrimavičius – Lietuvos helmintologų draugijos pirmininkas, 1989 m. pakviestas į Varną, pirmąją tarptautinę parazitologų mokyklą, kur skaitė paskaitas kartu su kitų šalių specialistais. V. Kontrimavičiaus iniciatyva įkurta Baltijos parazitologų draugija, dešimt metų (1993–2003) buvo jos prezidentu. 1994 m. ši draugija tapo Europos ir Pasaulinės parazitologų federacijų nare. Netrukus Baltijos parazitologai susivienijo su Skandinavijos parazitologų draugija. Pažymėtina, kad V. Kontrimavičiaus sumanymu pirmasis naujosios Skandinavijos–Baltijos parazitologų draugijos, vienijančios aštuonių šalių mokslininkus, simpoziumas įvyko Vilniuje. Jis su žymiausiu regiono protistologu, Lietuvos mokslų akademijos nariu korespondentu habil. dr. Gediminu Valkiūnu, kitais parazitologais suorganizavo Lietuvoje dar keletą reikšmingų mokslinių renginių ta tema. Taip buvo sudarytos galimybės plėtoti Lietuvos parazitologų tarptautiniams ryšiams, didėjo dalykinis pripažinimas ir pagarba. Dabar Skandinavijos–Baltijos parazitologų draugija – gerai žinoma organizacija, vienijanti ir didelį Lietuvos mokslininkų būrį.

Visuomeniškumo vedamas V. Kontrimavičius nesišalino nuo akademinių ir kitokių įpareigojimų. Jis turėjo įvairių profesinių ryšių, todėl *narystė* su daugeliu Lietuvos ir tarptautinių mokslinių bei visuomeninių organizacijų jį tebesieja. Išrinktas TSRS mokslų akademijos nariu korespondentu, vėliau, pervardijus šią instituciją į Rusijos mokslų akademiją, liko jos nariu. Jis tebėra Rusijos parazitologų draugijos prie Rusijos mokslų akademijos Centrinės tarybos narys, Rusijos mokslų akademijos Parazitologijos instituto visuomeninis mokslinis konsultantas. Magadano srityje buvo Tolimųjų Rytų mokslinio centro prezidiumo nariu, Magadano srities tarybos nariu, bendradarbiavo su to miesto visuomeninėmis organizacijomis.

V. Kontrimavičius – ilgametis Lietuvos mokslų akademijos Prezidiumo narys (1984–2005), buvo Lietuvos mokslo premijų komiteto nariu. Amerikos (nuo 1971 m.), Didžiosios Britanijos (nuo 1991 m.) parazitologų draugijų narys. 1986 m. jis išrinktas Pasaulinės parazitologų federacijos biuro nariu, nuo 2005 m.

yra Skandinavijos–Baltijos parazitologų ir Rusijos parazitologų draugijų garbės narys.

Kaip ir kiekvienas iškilus mokslininkas, V. Kontrimavičius buvo reikalingas ir mokslinės spaudos leidėjams. Jis buvo Lietuvos MA mokslo žurnalų *Acta Zoologica Lituanica*, *Ekologija*, žurnalo *Visuomenės sveikata* redakcinių kolegijų nariu. Visuomeniniais pagrindais dirbo Sverdlovske leisto žurnalo *Ekologija* (1970–1988) ir S. Peterburge leidžiamo žurnalo *Parazitologija* (1984–1998) redakcinėse kolegijose.

Kiekvieno žmogaus darbo, veiklos rezultatams įtakos turi jo *asmens savybės*. Daug ko pasiekti V. Kontrimavičiui pirmiausia padėjo jo darbštumas ir organizuotumas, visais gyvenimo etapais – gebėjimas turėti tikslą, lyderiavimo savybės. Tapęs direktoriumi, išrinktas akademiku, eidamas kitas atsakingas mokslo organizatoriaus pareigas, gyvenime išliko paprastas, savo buvimu nevaržė bendradarbių, ypač mokinių, buvo patarėjas daugeliui gamtininkų. Visada gebėjo svarstomus reikalus atskirti nuo smulkmenų. Ypač reikšminga – tie, su kuriais jubiliatui yra tekę darbuotis, bendrauti, pažymi jo mokėjimą išklausti pašnekovo nuomonę, parodyti dėmesį. Šie asmens bruožai ir akademinė aplinka, ir daugeliui kartu dirbusių lieka patraukliais, keliančiais pasitikėjimą. Turbūt nesuklysimė teigdami, kad visais gyvenimo etapais autoritetą jis turėjo ne dėl užimamų pareigų, bet dėl nešališkumo ir tolerancijos.

Prisimenant jo vadovavimo institutui metą Magadane, privalu pažymėti, kad ten dirbo ir lietuvių: mokslo darbuotojas, instituto mokslinis sekretorius dr. Aleksandras Šatkauskas, baigęs aspirantūrą – Angelė ir Egidijus Rudminaičiai, Birutė Vosylytė. Aišku, jų atrama buvo kraštietis instituto vadovas. Visi grįžo į Lietuvą, V. Kontrimavičius su jais bendravo ir savame krašte.

V. Kontrimavičius buvo vienas tuometinių institutų vadovų, išsirususių 1989 metais kartu su savo padaliniu į vėliau istoriniu pripažintą *Baltijos kelią*. Jis vyko į renginį ir stovėjo kelyje kaip eilinis akcijos dalyvis, pavežė savo transportu Ukmergės link bei atgal instituto darbuotojus.

Pateikus V. Kontrimavičiaus darbus Lietuvos mokslo premijai gauti, sulaukta nemažai atsiliepimų apie jo darbų svarbą mokslui bei tyrimų indėlį į parazitologiją. Vertinant premijavimui pristatomų darbų ciklą minėta ir jo asmenybė. Pavyzdžiui, su V. Kontrimavičiumi dirbęs žinomas ekologas G. Krasnoščikovas atsiųstame į Ekologijos institutą atsiliepime nurodė, kad pretendentas yra ryškus Lietuvos mokslo atstovas, gerai žinomas tarptautinei mokslo bendruomenei. Pristatymą premijai palakančiame vertinime jo siuntėjas išreiškė mintį, kad nors daug V. Kontrimavičiaus tiriamųjų darbų buvo atlikta nutolusiose nuo Lietuvos geografinėse vietovėse, rezultatas ir apibendrinti tolimų regionų duomenys iš esmės priklauso Lietuvos mokslui.

Lietuvoje V. Kontrimavičius domisi kaimo žmonių gyvenimu, jį traukia kaimo aplinka, mėgsta gamtos prieglobstį, ypač vasaras praleisti su šeima vienkiemyje netoli Molėtų. Jo dukra Daina yra biologė, sūnus Leonas – veterinarijos gydytojas, šiuo metu Gamtos tyrimų centro doktorantas.

Apžvelgus svarbiausius V. Kontrimavičiaus atliktus daugiaplanius darbus ir nuopelnus zoologijos, parazitologinės ekologijos mokslams, taip pat platesnę gamtamokslinę-visuomeninę veiklą, mokslinių darbų rezultatus matyti, kad tai viena ryškių Lietuvos biologijos mokslo asmenybių, o jo tyrimų sudedamosios dalys išeina gerokai toliau už parazitologijos mokslo ribų. Todėl

parazitologo ekologo darbų vertinimą, jų reikšmingumą reikėtų traktuoti plačiau, svarbiausia dėl tos aplinkybės, kad juose, be ekologinės parazitologijos, plačiai paliečiamos ir kitos bendrabloginės problemos. Reikšmingiausi probleminiai klausimai, su kuriais buvo susijusios mokslinės paieškos, tai pirmiausia keli evoliucijos aspektai (platesnis rūšies supratimas, grupinė atranka, evoliucijos paralelizmas), taip pat biocenologinių santykių specifika. Pastariesiems priklausytų parazitų elgesys šeiminių bendrijose, faunistinių kompleksų biocenologinis sąlygotumas, parazitų poveikis šeiminių populiacijų gausumui. Tačiau svarbiausiu V. Kontrimavičiaus mokslinėje veikloje reikėtų laikyti tai, kad jis helmintus ėmė tyrinėti ekologiniu aspektu ir pasiekė šioje srityje išpūdingų rezultatų. Jo veiklos liniją galėtume pavadinti ir taip: tradiciniai ir nauji požiūriai į parazitologiją, tačiau privalu nepamiršti, kad jis savo veikla stimuliuo ne vien Lietuvos, bet ir kitų gana tolimų regionų helmintologijos judėjimą į aukštesnę pakopą. Jo darbai buvo svarbi plati šios srities palearktinių tyrimų sudėtinė dalis. V. Kontrimavičius savais bei mokslininkų, kuriems jis vadovavo, tyrimais gebėjo parodyti parazitologijos novatoriškumą. Parazitologijos mokslui tai reiškė pažangą, mokslininkui – pripažinimą. Imponuoja gebėjimas per parazitologiją, kuri kaip mokslas nėra labai plati, aukštesniu lygiu apjungti kelias sritis, t. y. sintezuoti vis sparčiau mokslo kuriamas žinias apie dabarties ir istorinėje praeityje gamtoje vykusių procesus.

Mokslininko laimėjimai yra paskatinimas ir pavyzdys kitiems, pirmiausia pradedantiems mokslininko kelią, kaip reikia neužsidaryti ir neužsibūti siaurų klausimų rate, kaip mokslo objekto problematiką galima aprėpti ir matyti plačiau. Platūs interesai, nauji, dėmesį patraukiantys pranešimai, publikacijos – tai puikūs pavyzdžiai, skatinantys tyrimų kūrybai kolegas, tyrėjų bendruomenę. V. Kontrimavičiaus atliktų tyrimų rezultatai žadina dar vieną mintį, kad vietoj gilinimosi į vieną, nors ir įdomią, bet nuo kitų atsietą sritį, remiantis gamtoje egzistuojančių ir dar nepažintų gyvūnų santykių pavyzdžiais, verta rinktis antrą pažinimo kelią – imtis analizės ir apibendrinimų kitu, aukštesniu, teoriniu lygiu ir šitaip pasiekti kokybiškai naują rezultatą.

Profesionalumas, atsakingas požiūris į visus visuomenės gyvenimo klausimus V. Kontrimavičiui (kartais su kitais) padėjo būti pradininku įgyvendinant naujoves, mokslines idėjas. Mokslinę jo mąstyseną rėmė ir praktika, todėl išliekamąją vertę taip pat turi moksliniai-organizaciniai, net ūkiniai-organizaciniai darbai. Tarp jų – beveik 14 metų (1968–1982) buvimas akademinės mokslo tyrimo institucijos, tapusios žinomu Arktikos tyrimų centru, pirmuoju vadovu, sumanymo sudaryti palankias darbo sąlygas užpoliarėje įvairių profilių tyrinėtojų įgyvendinimas, praktinių gamtosauginių uždavinių realizavimas, tarptautinių ryšių užmezgimas, vadovavimas Lietuvos helmintologų draugijos ir jo iniciatyva įkurtos Baltijos parazitologų draugijos veiklai, organizacinis darbas rengiant reikšmingus mokslinius forumus Lietuvoje, ryšių su užsienio šalių mokslininkais plėtra, parama populiariai Lietuvos biologų darbus, keliant jų mokslinį lygį. Džiugina ir pastaraisiais metais kartu su kitais plėtojami darbai, jį dominančios globalios aktualijos.

Sveikindami įžymų mokslininką su garbingu jubiliejumi, tikimės naujų laimėjimų, linkime sėkmės realizuojant planus ir sumanymus, kurie ir toliau turtintų unikalią kūrybos sritį – mokslą.

Dr. Algimantas JAKIMAVIČIUS